

[Niels Jørgen Nielsen.]

lig mange stemmer mod lovforslaget til, at de alene kan sikre en folkeafstemning.

Ud fra det synspunkt, at formålet med folkeafstemning ikke er, at tingets medlemmer skal kunne skyde ansvaret for en vedtagen lov fra sig, er det blevet hævdet, at det ikke vil være rigtigt at begære en lov til folkeafstemning, når man har stemt for den. Det er et argument, der ikke uden videre kan afvises. Men heroverfor står, at meningen med folkeafstemning netop er at lade folketingets medlemmer stå til ansvar over for vælgerne i en ganske bestemt sag fremfor at vente til et kommende valg; hvor det ikke vil være en enkelt, men en række forskellige beslutninger, der kommer til vurdering.

Af en artikel i Kristeligt Dagblad for i går fremgår det, at to så statsretskyndige jurister som professor Alf Ross og professor Poul Andersen, der var tilforordnet grundlovskommissionen forud for revisionen i 1953, begge er af den opfattelse, at der hverken fra den nedsatte kommission fremkom eller i grundloven står noget, der taler imod at stemme for et lovforslag og dernæst begære det ud til folkeafstemning. Hertil kan føjes, at det samme synspunkt tidligere er gjort gældende her i tinget uden at møde modsigelse. Herom vil jeg tillade mig at citat fra Folketingstidende 1962-63, sp. 6257, hvor den daværende statsminister, hr. J. O. Krag, udtalte sig som følger:

„Tanken om at tage en folkeafstemning om jordlovene er jo ikke alene en ærlig sag, men en god demokratisk tanke, som man på forhånd kunne regne med vor tilslutning til.“

Her giver altså en regeringschef tilslutning, ja, siger endog, at man — formodentlig oppositionen — på forhånd kunne regne med regeringspartierne tilslutning til en folkeafstemning om et af regeringspartierne mod oppositionens stemmer vedtaget lovforslag. Både fra teori og praksis foreligger der altså bekræftelse på, at det hverken er mod grundlovens bogstav eller ånd at begære folkeafstemning om et lovforslag, man har stemt for.

Jeg er ikke af den opfattelse, at folkeafstemning er noget, man skal gribe til i tide og utide. Det generelle må være, at folketingets medlemmer træffer de nødvendige be-

slutninger med ansvar over for deres vælgere ved det kommende valg. På den anden side må det være meningen med grundlovens § 42, at den skal bruges i særlige situationer. Regering og opposition var i 1963 enige om, at der med jordlovene forelå en sådan særlig situation. Det samme er tilfældet med det foreliggende lovforslag. De 42.000 underskrifter giver en særlig situation, som tinget ikke behøver at frygte hvert øjeblik. I en tid, hvor kravet om demokratiske beslutninger bliver ført stærkt frem i alle besluttende organer, vil befolkningen have vanskeligt ved at godtage, at folketinget ikke vil lade vælgerne få direkte indflydelse på afgørelsen af et spørgsmål af så dybt personlig karakter som det, der her er tale om.

I en udtalelse i fjernsynet umiddelbart efter lovforslagets anden behandling sagde hr. Morten Lange, at folketinget skulle være foran befolkningen. Hvorvidt det, at man gør sig til talsmand for et oldtidssyn på det svage menneskeliv, kan betegnes som værende foran, kan der vel nok sættes et spørgsmålstegn ved. Men rent bortset herfra bør en sådan bedreviden være hjemløs i det danske folketing. At den sidder i højsædet i visse andre samfundssystemer, er en sag for sig.

Jeg vil opfordre medlemmerne af det høje ting til, når lovforslaget nu om lidt er vedtaget, med deres underskrift at imødekomme det berettigede krav om folkeafstemning, der gennem den sidste måneds tid er ført frem med voksende styrke. Uanset udfaldet af en sådan folkeafstemning føler jeg mig overbevist om, at demokratiet og folketinget vil være tjent med en sådan afgørelse fremfor at pådrage sig en mere eller mindre berettiget mistanke om at handle imod folkets vilje.

K. Axel Nielsen: Her ved tredje behandling er der kun grund til at knytte bemærkninger til noget af det nye materiale, der er fremkommet siden anden behandling.

Blandt det, der er nyt for mig, er hr. Johan Nielsens påstand i fjernsynet i søndags om, at de kriminelle aborters antal på grund af den forøgede anvendelse af svangerskabsforebyggende midler og den omstændighed, at disse midler har skiftet karakter, er stærkt nedadgående. Jeg kan vist regne